

Marka ve Ticaret Unvanı Kavramları Hakkında...

Uygulamada ticaret unvanı ve marka kavramlarının sıkça birbirine karıştırılması durumu ile karşı karşıya kalınmaktadır.

Burada üzerinde durulacak olan konu ticaret unvanı tescili yaptırmış bir kişinin ticaret unvanının çekirdek kısmında geçen sözcüğü bir başka kişinin marka olarak kendi adına tescil ettirmesi halinde ve bu kişilerin aynı sahada faaliyet göstermesi halinde ortaya çıkacak olan hukuki durumun ne olacağı sorundur. Zira uygulamada aynı sözcüğü marka ve ticaret unvanı olarak tescil ettirmiş olan şirketlerden biri diğeri aleyhine marka hakkına tecavüz, ticaret unvanına tecavüz, haksız rekabet ve tazminat davaları açabilmektedir. Peki böyle bir durum karşısında hangi hakkın korunması yoluna gidilmelidir sorusu geliyor aklı.

Konuyu bir farazi örnekle irdelemek belki daha yerinde olacaktır. Örneğin A'nın ticaret unvanı Ocak Tekstil Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.'dir. B ise OCAK kelimesini tekstil sektöründe kendi adına marka olarak tescil ettirmiştir. Söz konusu bu şirketler aynı alanda faaliyet gösterdiklerinden ve B şirketi de OCAK kelimesini kullanıyor olduğundan A bu durumdan rahatsızlık duymaya başlamıştır. A bu konuda B'nin OCAK markasını kullanırken bir haksız kullanım içinde olduğu kanaatinde. Zira A yapmış olduğu araştırmada OCAK kelimesini ticaret unvanı olarak B'nin marka tescil tarihinden önce tescil ettirmiş olduğunu öğrenmiştir.

Bu olayda cevaplandırılması gereken sorular şöyle sıralanabilir;

A'nın ticaret unvanını daha önce tescil ettirmiş olması ona, B karşısında bir öncelik kazandırmaya yetecek midir ?

A, B şirketine karşı bir haksız rekabet davası açabilecek midir?

B'nin OCAK ismini kullanmasının hukuka aykırı bir tarafı var mıdır, B bu kullanımdan dolayı A şirketine bir tazminat ödemek zorunda kalacak mıdır.....

Somut olay bakımından doğru bir neticeye ulaşabilmek için daha baştan şu ayırımın yapılması gerekmektedir. A şirketi ile B şirketinin koruma altına almış oldukları hakların niteliği birbirinden farklıdır. A, OCAK ismini ticaret unvanı olarak koruma altına almışken B ise söz konusu ismi marka olarak koruma altına almış bulunmaktadır. Yani her iki şirketin de koruma altına almış oldukları hakların niteliği birbirinden farklıdır. Burada kısaca marka ve ticaret unvanı kavramlarına bir açıklık getirmek gerekmektedir.

Marka kavramı 556 Sayılı KHK.'nın 5 inci maddesinde açıklanmış bulunmaktadır. Buna göre, marka bir teşebbüsün mal veya hizmetlerini bir başka teşebbüsün mal veya hizmetlerinden ayırt etmeyi sağlaması koşuluyla, kişi adları dahil, özellikle sözcükler şekiller, harfler, sayılar, malların biçimi veya ambalajlarının gibi çizimle görüntülenebilen veya benzer biçimde ifade edilebilen, baskı yoluyla yayımlanabilen ve çoğaltılabilen her türlü işaretleri içerir." Buna göre markalar işletmelerin üretmiş olduğu emtia veya sunmuş oldukları hizmetlerin birbirinden ayrılmasını sağlamaktadır.

Ticaret unvanı ise yine TTK.'da tanımlandığı üzere "tacirin, ticari işletmesine ilişkin iş ve evraklarında kullandığı ismidir." Buradan da anlaşılıyor ki, ticaret unvanının amacı tacirleri birbirinden ayırmaktır. Bu nedenle tacir işletmesine ilişkin olarak yaptığı tüm işlemlerde örneğin bir senet imzalarken bu senedi ticari unvanını kullanarak imzalamakla yükümlüdür.

Buradan da anlaşılıyor ki, ticaret unvanı tacirin işletmesine ilişkin işlemlerinde kullandığı bir ad olup, tacirlerin birbirinden ayrılmasını sağlamaktadır. Marka ise bilindiği üzere işletmenin yapıp sunduğu hizmetlerin ve emtiaların birbirinden ayrılmasını sağlamaktadır.

O halde ticaret unvanı ve marka kavramları farklı işlevlere sahiptir. Zaten böyle olmasaydı kanunların bunları ayrı ayrı düzenlemesinin ve her biri için ayrı bir tescil ve ilan prosedürü öngörmesinin bir anlamı kalmayacaktı.

Bu durumda A ve B şirketlerinin OCAK adını kullanma usullerinin nasıl olacağının da izah edilmesi gerekmektedir.

A şirketi OCAK Tekstil adını işletmesini temsilen yapacağı işlerde kullanacaktır. Örneğin şirketinin bir borcu için düzenleyeceği bir senedi bu isim altında düzenleyecektir. B şirketi ise firmasının üretmiş tekstil ürünlerinin üzerinde, etiketlerinde ürünlerinin reklamlarında OCAK adını kullanabilecektir.

Bu durumda A şirketi ürettiği mamüllerin üzerine OCAK adını yazamayacak başka bir marka kullanacak aynı şekilde B şirketi de şirket tabelasına OCAK adını yazamayacak, işletmesi adına yapacağı işlemlerde farklı bir ticaret unvanı kullanmak zorunda kalacaktır.

Mahkeme kararları da yukarıda verilen ayırımlar çerçevesinde çıkmaktadır. Yargıtay 11 H.D. 15.02.1990 tarihli kararında özetle " **tescilli marka başkasının ticaret unvanının içinde olsa dahi, davacının tescilli markası iptal edilmedikçe, davalı aynı sözcüğü – ticari unvanının içinde olmasına rağmen- ürünleri üzerinde kullanamaz**" denilmektedir. Yine 11 HD. 13.04.1984 tarihli kararında da " **ticaret unvanı ile markanın ayrı ayrı haklar sağladıkları ve ayrı kavramlar oldukları belirtilmiştir.**"

Özetle baştaki soruların cevabına dönecek olursak, A şirketinin B şirketi aleyhine dava açabilmesi ancak ticaret unvanına yönelik bir tecavüz varsa bu nedenle sınırlı olabilir. Buna karşılık B şirketinin tümten OCAK adını ticari faaliyetlerinde kullanmasının önlenmesine yönelik bir taleple dava açılabilmesi mümkün olmayacaktır. A şirketinin tarih itibarıyla daha önce ticaret unvanı tescili yaptırmış olması da olayda bir değişiklik getirmeyecektir. Zira yukarıda da ifade edildiği üzere marka ve ticaret unvanı kavramları farklı hakları koruma altına almaktadırlar. A şirketinin B şirketi aleyhine açacağı bir haksız rekabet davası da bu nedenlerle red edilecektir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin kararları da bu yöndedir. Zira B şirketi OCAK adını kullanmakla haksız bir kullanım içinde olmayıp haklı bir kullanım içindedir.

Bu bakımdan A şirketi B şirketi aleyhine ancak, OCAK Tekstil adı B şirketi tarafından bir ticaret unvanının kullanıldığı yerlerde kullanılıyor ise ticaret unvanına tecavüzden dolayı dava açılacaktır.

Görüldüğü üzere her bir hakkın bahsetmiş olduğu koruma farklı olduğundan işletme sahiplerinin tescil yaptırma aşamasında seçtikleri kelime veya işaretin nerelerde kullanılacağını çok iyi belirleyip bu doğrultuda tescil yaptırımları gerekmektedir.